

Џејн Боулс

# ГВОЗДЕНИ СТО

Седели су на сунцу, окренути према великом новом булевару. Конобар је довукао стари гвоздени сто с друге стране хотела и поставио га на бетон близу полу-празне цветне леје. Канап разапет између стубова одвајао је хотелски простор од тротоара. Неколико гостију хотела седело је на сунцу. Град није био туристички центар и у њега није долазило много Англосаксонаца. Већина гостију била је пореклом из Шпаније.

„Цела цивилизација се распада”, рекао је.

Њен глас је звучао тужно. „Знам.” Њени одговори на његове непрестане жалбе о томе како Запад контаминира муслиманску културу постајали су непредвидиви. Данас се, осетивши да је веома раздражљив и жељан препирке, махинално сложила с њим. „Распада се, и то јако брзо”, рекла је, смртно озбиљним тоном.

Погледао ју је без трунке светлости у својим плавим очима. „Постоје места где је култура остала нетакнута”, изјавио је, као да то изговара први пут. „Када бисмо отишли у пустињу, не би морала да гледаш све ово. Зар не би то волела?” Кажњавао ју је јер се тренутак раније исхитрено сложила с њим. Знао је да није желела да иде у пустињу и да је сматрала да је немогуће и даље бежати од индустријске револуције. Не схватајући шта ради, изазвао је расправу коју је прижељкивао.

„Зашто ме питаш да ли бих волела да идем у пустињу, када знаш колико и ја да не бих? Сто пута смо причали о томе. Причамо о томе сваких неколико дана.” Иако јој је сунце пржило груди, дубоко у себи још је могла да осети хладну струју која као да јој је пролазила близу срца.

„Па”, рекао је. „Мењаш се. Понекад кажеш да би волела да идеш.”

То је било тачно. Заиста се мењала. Понекад би дотрчала до њега са сјајем у очима. „Хајдемо”, рекла би му. „Хајдемо у пустињу.” Али то никада није чинила трезна.

Било је нечег сетног у његовом гласу, па је морала да се подсети да жели да буде мрзовољна, а не тужна. Како би наставила разговор, рекла је: „Понекад пожелим да одем, али се то дешава само кад попијем. Кад не пијем, онда се плашим.” Окренула се према њему и он је приметио да јој лице поприма онај узнемирени израз.

„Мислиш ли да треба да идем?”, упитала га је.

„Где да идеш?”

„У пустињу. Да живим у оази.” Говорила је полако. „Можда управо то треба да урадим, пошто сам твоја жена.”

„Мораш да урадиш оно што заиста желиш”, рекао је. Покушавао је да је научи томе већ дванаест година.

„Оно што заиста желим... Па, ако би ти био срећан у оази, можда бих заиста желела да идем.” Говорила је опрезно, с дозом сумње у гласу.

„Молим?” Затресао је главом као да је набасао на паукову мрежу. „Како то мислиш?”

„Хтела сам да кажем да бих можда и сама била срећна у оази, ако би ти тамо био срећан. Жене осећају задовољство кад усреће мужеве. Заиста је тако, мимо тога што је то и морално.”

Није се осмехнуо. Био је сувише нерасположен. „Отишла би у оазу зато што желиш да побегнеш од западне цивилизације.”

„Моји пријатељи и ја не мислимо да постоји начин да се од ње побегне. Није занимљиво седети околу и непрестано причати о индустријализацији.”

„Који пријатељи?” Волео је када се осећала изоловано.

„Наши пријатељи.” Већину њих није видела годинама. Окренула се према њему с извесном силином. „Мислим да ти долазиш у овакве земље само да би могао да се жалиш. Мука ми је кад чујем реч ‘цивилизација’. То не значи ништа. Или сам макар ја заборавила шта значи, како год.”

Тренутак у ком су можда могли да осете нежност је прошао, и потајно су обоје били срећни због тога. Пошто јој није одговорио, наставила је. „Мислим да то није занимљиво. Да седим и гледам како костими нестају, један по један. Није ми занимљиво чак ни да причам о томе.”

„Нису то костими”, рекао је одсечно. „То је напосто одећа коју људи носе.”

Била је огорчена због промена колико и он, али је осећала да би било непримерно да обоје тугују због исте ствари. Тај дан ће сигурно доћи. Нека озбиљна жалост ће их ућуткати. Делиће тугу и неће моћи да се погледају у очи. Али докле год буде могла, одлагаће тај тренутак.

*(С енглеској превео Алекса Васиљевић)*